

Mestečko Bojnice (1366) 1572 – 1927

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10147	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Mestečko Bojnice	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1366) 1572 - 1927	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	1,18 bm (10 kusov listín po roku 1526, 15 úradných kníh, 2 archívne škatule spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Mestečko Bojnice	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Prvá písomná zmienka o Bojniciach sa nachádza v listine uhorského kráľa Kolomana I. z roku 1113, v ktorej sa spomínajú ako hraničný bod chotárneho súpisu Opatoviec, majetku zoborského opátstva. Prvými známymi vlastníkami Bojníc boli v XIII. storočí bratia Poznanovci, od roku 1302 patrili Matúšovi Čákovi Trenčianskemu a po jeho smrti sa stali kráľovským majetkom. Kráľ Ľudovít I. im v roku 1366 na žiadosť správcu Jána Gileta udelil mestské privilégia podľa vzoru krupinského privilégia a mestského práva. Ďalšími vlastníkami Bojníc boli Nofriovci, Ján Korvín, Zápoľskovci, Turzovci a od roku 1643 až do roku 1908 Pálfiovci. O fungovaní a činnosti samosprávnych orgánov mestečka sa do polovice XVIII. storočia nezachovali písomné pramene, okrem jednej listiny z roku 1446, ktorej vydavateľom bol bojnický richtár	Dejiny správy pôvodcu

		a mestská rada. O činnosti samosprávnych orgánov do roku 1848 sa dozvedáme zo zápisov v Knihe majetkoprávných prevodov z rokov 1572 – 1817. Na čele mestečka stál richtár, ktorý bol volený slobodnou voľbou schválenou zemepánom. Richtár bol volený na jeden rok a jeho volené obdobie sa začínalo 1. marca. Richtár stál na čele súdnictva, do jeho kompetencie patrili drobné súdne spory a prečiny, zastupoval mestečko navonok a bol sprostredkovateľom záujmov mestečka a zemepána. V Bojniciach sa v XVII. storočí a v prvej polovici XVIII. storočia stretávame aj s funkciou druhého richtára. Richtár stál na čele mestskej rady, ktorá bola spolu s ním výkonnou zložkou samosprávy. Na zasadnutiach magistrátu sa zúčastňovali aj hodnoverní svedkovia, starí a vážení mešťania. Písomnú agendu a administratívu viedol pisár alebo mestský notár, ktorý bol jedným z členov mestskej rady. Medzi zamestnancov mestečka patrili dvaja hlásnici, poľný hajdúch, hajdúsi, strážcovia mestskej brány. Po reforme samosprávy v roku 1848 boli Bojnice zaradené do kategórie tzv. veľkých obcí. Najvyšším samosprávnym orgánom sa stalo obecné zastupiteľstvo, ktoré volilo výkonný orgán obecné predstavenstvo, obecný výbor. Tvorili ho richtár, podrichtár, štyria prisažní, obecný notár, pokladník, sirotský otec a boli volení na obdobie troch rokov. Právomoci obecného výboru boli široké, mal sudcovské právomoci v najnižšej inštancii, predkladal a schvaľoval rozpočet, bol zodpovedný za prenájom a ochranu mestského majetku, zodpovedal za dodržiavanie kráľovských a stoličných nariadení, ďalej zamestnával mestských sluhov, opatroval mestské písomnosti i pečatidlá, zodpovedal za dodržiavanie poriadku v meste.	
3.2.3.	Archival history	Fond mestečka Bojnice sa zachoval neúplný, väčšina písomností pochádza až z XVIII. storočia, z toho usudzujeme, že staršie dokumenty boli zničené počas častých požiarov. Dokumenty boli uschované pravdepodobne v truhlici u richtára a neskôr v mestskom dome. Pôvodcom fondu je bojnický magistrát a od roku 1848 obecné predstavenstvo. Za mestskú administratívu bol zodpovedný pisár, neskôr obecný notár, ktorý protokoloval úradné záznamy, podania, písal zápisnice zo zasadnutí magistrátu a obecného predstavenstva, viedol bežnú korešpondenciu mestečka a súčasne viedol evidenciu prijatých písomností. Mestský pisár viedol aj evidenciu prijatých písomností, odpisoval ich doslovne do kópiárov prijatých obežníkov. Dokonale ovládal úradné jazyky, latinčinu, nemčinu a maďarčinu. Opatrovateľom mestských privilégií, pečatidiel a všetkých písomností bol richtár a neskôr aj určení vážení mešťania, ktorým bol zverený kľúč od archívu.	Dejiny archívneho fondu

3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Fond Mestečko Bojnice bol prevzatý do archívu 29. septembra 1957 pod prírastkovým číslom 44 ako súčasť Obvodného notárskeho úradu v Bojniciach, z ktorého bol vyčlenený pri spracovávaní notárskych úradov.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Listiny vydané v mimomestskej produkcii, listiny mešťanov, zápisnice zo zasadnutí obecného predstavenstva, knihy súdnych rozhodnutí, knihy majetkových prevodov, pozemkové knihy, knihy richtárskych účtov, inventár nehnuteľnosti mestečka, súpis obyvateľov obcí vo farnostiach bojnického panstva, kniha prijatých členov do spoločenstva mešťanov, kópia prijatých obežníkov Nitrianskej stolice, kópia prijatých súdnych rozhodnutí, spisy ako menoslovy členov obecného zastupiteľstva a prísaha mešťanov, potvrdenia, sťažnosti, dlžobné úpisy, zmluvy o prenájme, pozostalosti, testamenty, protokoly z dražby, účty, výdavky bojnickej fary, ročné pokladničné výkazy mestského mlyna, ročné vyúčtovanie príjmov a výdavkov mestečka.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Nie je známe.	Vyraďovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Fond je uzavretý a prírastky sa neočakávajú.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Štruktúra archívneho fondu po diplomaticko-chronologickom usporiadaní a sprístupnení: Mestečko Bojnice: I. Listiny a. vydané v mimomestskej produkcii b. listiny mešťanov II. Knihy A. Knihy správne B.a. Knihy súdne - trestné B.b. Knihy súdne – civilné súdnictvo C. Hospodárske knihy D. Knihy evidenčné	Spôsob usporiadania

		E. Kópiare III. Spisy IV. Účty	
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	latinský, maďarský, nemecký, slovenský/kurzíva	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Fond sa zachoval neúplný, torzovitý.	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Mgr. Miroslav Perniš: Mestečko Bojnice (1366) 1572 - 1927, katalóg, Bojnice 2001, evid. č. 3626.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Veľkostatok rodiny Pálfí v Bojniciach 1614 - 1949 Nitrianska župa I. 1464 - 1922	Súvisiace jednotky

		Slúžnovský úrad v Prievidzi 1851 - 1922 Obvodný notársky úrad v Bojniciach 1889 – 1945 (1955) Okresný úrad v Prievidzi (1884) 1923 – 1945 (1961)	opisu
3.5.4.	Publication note	Hagara, I., Hagarová, M.: K edícii Bojnickej mestskej knihy (1572 – 1735). In: <i>Horná Nitra VIII</i> . Vlastivedný zborník, Martin 1978, s. 89 – 110. Perniš, M. : Najstaršia mestská kniha Bojníc 1572 – 1735, diplomová práca, FiFUK Bratislava 1997. Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny spríevodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívnictva a spisovej služby, 2001, 346 s.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Fond spracoval a katalóg vyhotovil v roku 2001 Mgr. Miroslav Perniš. Opis fondu vypracovala Zuzana Kotianová v januári 2018.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	22. 01. 2018	Dátum vyhotovenia opisu